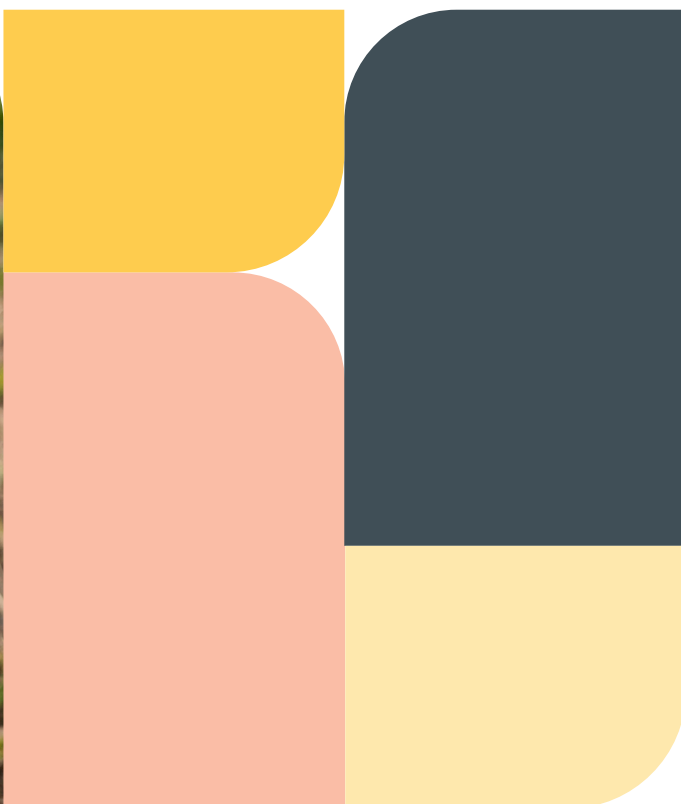

Område

Nära Vård

Fördjupad läsning kopplad till Barnuppdragets delrapport 2023.

Nära Vård

Bakgrund

Utifrån Barnuppdragets identifierade problemområden definierades målsättningen för fokusområdet Nära vård som *rätt insats, på rätt vårdnivå, i rätt tid*. Stöd och tidiga insatser utifrån behov och rätt kompetens i rätt tid tillgänglig för konsultation förväntas ge förutsättningar för detta. Även samverkans- och konsultationsmodeller för lärande och utveckling. Sammanhållna vårdprocesser vid komplexa behov, i god samverkan mellan vårdnivåer och med kommunala verksamheter, är av största vikt. Barnuppdragets målsättning ligger i linje med Västra Götalandsregionens (VGR) definition och målsättning ([Nära vård - Vårdskiftet \(vgregion.se\)](http://Nära_vård_-_Vårdskiftet_(vgregion.se))).

Genomförande

Till fokusområdet Nära vård kopplades utvecklingsarbeten i VGR med potential för lösningar på identifierade problemområden. Dessa överensstämde även med målsättningen inom området Nära vård. Syftet var att fånga upp pilotprojekt med potentiell bäring på helheten och för vidare breddning i VGR. De 12 piloter som Barnuppdraget har följt innefattar sammanfattningsvis följande delar: utveckla och pröva modeller för samarbete och samordning av insatser inom hälso- och sjukvård och mellan hälso- och sjukvård och kommun, ta fram arbetssätt med fokus på tidiga förebyggande insatser utifrån ett helhets- och tvärprofessionellt perspektiv, pröva digital modell för konsultation och lärande mellan professionella, utforska och pröva mobila team med vård i hemmet samt pröva riktade metoder i tidigt skede för att förebygga ohälsa. Allt med syftet att bidra till en trygg, säker, god och nära vård för barn, unga och vårdnadshavare.

Ansvariga från Barnuppdragets programgrupp och styrgrupp har följt piloternas arbete. Processtödet har innefattat vägledning och operativt stöd till lokala projektledare i uppstarts-, genomförande- och utvärderingsfas av projekt utifrån behov. Återkommande lägesrapporter har inhämtats och resultat rapporterats till styrgruppen. Politiska uppdrag har tillkommit direkt relaterade till utvecklingsarbeten för barn och unga inom området Nära vård som inkluderats i området. Utifrån piloternas resultat har Barnuppdragets styrgrupp tagit ställning till om framtagna lösningar bör skalas upp i bredare kontext i så kallade breddningspiloter. Detta för att möjliggöra vidare lärande och stegvis implementering. 3 av 12 lärandepiloter har hittills breddats och utvecklats vidare i 5 breddningspiloter.

Inom fokusområdet har ett uppdrag varit att se beroenden och verka för synkronisering mellan andra pågående utvecklingsarbeten. Med anledning av det har workshops genomförts och det har initierats ett regionalt referensnätverk. Ett fördjupat arbete gällande utvecklingen av Småbarnsteam i regionen samt utvecklingen av mobila team fortgår. Initiativ till nationellt erfarenhetsutbyte mellan regioner med närliggande utvecklingsarbeten har också tagits. Dialog med Center for Healthcare Improvement Chalmers och Linnéuniversitetet pågår kring forskning och uppföljning.

Resultat

Har arbetet inom fokusområdet Nära vård lyckats lösa några av identifierade problem? Finns det lösningar eller exempel som är på väg mot en lösning? Sammantaget har resultat från piloterna bland annat visat att nya arbetssätt för en mer sammanhållen och nära vård kan: öka möjligheter till tidiga insatser för barnet, påverka vårdens ledtider, öka tillgång till konsultation

genom digitalt verktyg, bidra till en mer sammanhållen vårdprocess för barn med komplex problematik, samt ge förutsättningar för nära samverkan och samordning av insatser inom hälso- och sjukvård och mellan hälso- och sjukvård och kommun. Nedan följer ett urval av resultat från piloter som avslutats vid årsskiftet 2022/2023 och som bedömts ha potential att utforskas vidare ur ett regionalt perspektiv.

Resultat	Pilot
Vård i hemmet bidrar till att barnet/den unges och vårdnadshavares engagemang i skolan och på fritiden kan öka.	<i>Närsjukvård inom BUP Skaraborg Närsjukvårdsteam Barn-cancercentrum DSBS (Drottning Silvias barnsjukhus)</i>
Hälsofrämjande och förebyggande arbete, en tillitsfull relation med barn/den unge och föräldrar samt möjlighet att få kunskap om problemområden ökar vid behandling i hemmet.	<i>Närsjukvård inom BUP Skaraborg Närsjukvårdsteam Barn-cancercentrum DSBS</i>
Antal inläggningar inom slutenvården kan minskas inom barn- och ungdomspsykiatri (BUP) genom att erbjuda personcentrerad och mobil vård i hemmet. Enligt beräkningar kan resurser frigöras till BUP:s övriga verksamhet.	<i>Närsjukvård inom BUP Skaraborg</i>
Tillgänglighet till behandlingsinsatser ökar genom personcentrerat och flexibelt arbetssätt.	<i>Närsjukvård inom BUP Skaraborg</i>
Sammanhållen vård möjliggörs genom att tidigt arbeta samordnat, tvärprofessionellt och tvärsektoriellt i en tydlig vårdprocess. Samordnad plan för insatser bidrar till att barnets behov av stöd belyses ur ett helhetsperspektiv samt kan utgöra ett stöd för familjen.	<i>Tidig upptäckt, tidiga insatser Mark/Svenljunga</i>
Ledtider till insats minskas. Vid behov möjliggörs en snabbare neuropsykiatrisk diagnos genom att parallellisera och samordna olika verksamheters bedömningar för små barn med misstanke om utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser. Sammantagen väntetid kan mer än halveras.	<i>Tidig upptäckt, tidiga insatser Mark/Svenljunga, Tidig upptäckt och tidiga insatser i Skövde</i>
Rätt insats i rätt tid kan uppnås genom konsultation med barnläkarspecialist och tvärprofessionell bedömning. Konsultationen ger förutsättningar för tidig samordning och kunskapsutbyte mellan vårdnivåer. Digitalt arbetssätt bidrar till en god och jämlik vård.	<i>Digital barnläkarkonsultation för barnhälsovård</i>
Tillgång till ett samordnat stöd i tidigt skede uppnås genom tydlig struktur för och kontinuitet i samverkan mellan hälso- och sjukvård, elevhälsa och socialtjänst: enkla kontaktvägar, information, tillgänglighet och samarbete med specialistnivå.	<i>SAMBU – samverkan i Skaraborg barn och unga</i>
Delaktighet och tidiga insatser vid funktionell buksmärta främjas genom en systematisk vårdprocess med tvärprofessionell bedömning, självskattnig på 1177 och tidig psykologisk insats.	<i>Tidig psykologisk insats på Barn- och ungdomsmedicinsk</i>

Bedöms minska risken för långvarig smärtproblematik och psykisk ohälsa samt ökat vårdbehov som följd.	<i>mottagning vid funktionell buksmärt</i>
---	--

Framtid

Erfarenheterna inom fokusområdet visar att omställningen till en Nära vård i hög grad innebär en utvecklingsresa som rör såväl struktur, vårdprocesser som verksamhetskultur. Med anledning av det och dagens gränssnitt inom hälso- och sjukvården krävs ett systematiskt arbete med implementering och prövning i flera steg. Tillgång till regionalt processtöd, som i samarbete med lokala projekt verkar för samarbete och lärande över delregionala gränser, är en förutsättning för att vidareutveckla modeller. Det är också viktigt att säkra processer för omhändertagandet av utvecklingsarbeten vad gäller ledning och styrning samt uppföljning. Arbetsätt och modeller för nära samarbete mellan hälso- och sjukvård och kommun har visat positiva resultat i enskilda kommuner men det är en utmaning att breddinföra dem. Det finns ett behov av en nära samverkan i en övergripande gemensam regional och kommunal struktur i Västra Götaland. Omställningen till en Nära vård är ett uppdrag som kräver ett gemensamt långsiktigt och systematiskt arbete.¹

Piloter och breddinförande

- **Tidig upptäckt, Tidiga insatser Mark/Svenljunga, Närvårdssamverkan Södra Älvsborg**
Utveckla och pröva modell för samarbete och samordning av insatser inom hälso- och sjukvård och mellan hälso- och sjukvård och kommun för barn med utvecklingsrelaterade frågeställningar. Helhets- och tvärprofessionellt perspektiv skall prägla bedömningar och planerade insatser för barnet tidigt och tidiga insatser lyftas. Breddas stegvis inom nämndområdet och till fler nämndområden utifrån politiska beslut och med regionalt processtöd från Regionala Barnuppdraget.
 - **Breddningspilot Tidig upptäckt, Tidiga insatser Skövde Skaraborg**
 - **Breddningspilot Tidig upptäckt, Tidiga insatser Borås Södra Älvsborg**
 - **Breddningspilot Tidig upptäckt, Tidiga insatser Alingsås Södra Älvsborg**

- **Nära vård i Skaraborg (SAMBU), Vårdsamverkan Skaraborg.** Barn och unga som är i behov av insatser relaterat till psykisk ohälsa ska få ett samordnat stöd på rätt vårdnivå i tidigt skede. Genom enkla kontaktvägar mellan olika aktörer och för familjen förväntas pilotmodell leda till ökad känsla av trygghet för barnet och/eller vårdnadshavare som vet vem som finns till för dem. Breddas i östra nämndområdet utifrån politiskt beslut.

- **Barn med funktionell buksmärt, Barn och ungdomsmedicin Hisingen, Hälso- och specialistvård för barn och unga.** Skapa systematisk vårdprocess för barn med funktionell buksmärt där erbjudande om insats utgår från en tvärprofessionell bedömning. Målgruppsanpassade metoder tas fram och prövas. Psykologisk insats erbjuds i tidigt skede. Breddas stegvis utifrån lokala beslut och med stöd av Barnuppdraget.
 - **Breddningspilot Barn med funktionell buksmärt, Hälso- och specialistvård för barn och unga och Sjukhusen i Väster**

¹ Att driva omställningen till Nära vård, Handbok att hantera komplexa system, SKR 2020

- **Närsjukvårdsteam Barncancercentrum, Drottning Silvias barnsjukhus.** Tillföra viktig generell kunskap inom området mobila team. Utforska barnonkologisk vård i hemmet med bibehållen patientsäkerhet och hög patientnöjdhet. Minska antalet vårdbesök på sjukhus, erbjuda vårdform med mer värde för patienten, möjliggöra samarbete och lärande mellan olika aktörer runt barnet.
 - o **Breddningspilot Sjukhusansluten Barnsjukvård i hemmet, Drottning Silvias barnsjukhus**
- **Digital barnläkarkonsultation för barnhälsovården, Barnuppdraget.** Pröva en digital modell för konsultation och lärande mellan professionella. Modellen kan komplettera traditionell specialist-BVC där besök sker med barnet i rummet. Den bidrar till ett mer jämlikt utbud och kompetenstillgång. Genom nya arbetssätt går det att uppnå en effektivare vård med rätt insats i rätt tid. Barn ska vid behov få tillgång till specialistkompetens tidigt och onödiga remisser undvikas. Piloten har omhändertagits i genomlysningen av specialist-BVC.
- **Närsjukvård inom barn och ungdomspsykiatri (BUP) Skaraborg, Skaraborgs Sjukhus.** Erbjud barn och unga med diagnoser inom specialistpsykiatri ansvar vård i hemmet eller på annan plats. Vården ska utgå från barnet/den unges och familjens behov och resurser. Syftet är att öka tillgång till stöd och behandling samt minska och förkorta inläggningar. Vården ska bidra till delaktighet, själv- och medbestämmande. Piloten har överlämnats till BUP samordningsråd.
- **Tanke och Hälsa, Regionhälsan.** Pröva om metoden, ett isländskt evidensbaserat program som sker i samarbete mellan elevhälsa och vårdcentral, är implementeringsbar i svensk skolmiljö. Syftet är att förhindra insjuknande i svår depression hos elever i årskurs åtta med lätta depressiva symptom. Även att främja fullföljd skolgång med godkända betyg och långsiktigt förebygga kronisk depressionssjukdom i vuxen ålder. Piloten har ännu inte slutrapporterats.
- **Små barn nordost, Angered's Närsjukhus.** Utveckla en modell för tidig upptäckt och rätt insats på rätt nivå för barn 0-3 år med betydande regleringssvårigheter och andra tidiga utvecklingsrelaterade svårigheter. Utveckla samverkan mellan berörda verksamheter, förhindra glapp i vården, samt ge stöd i väntan på specialistvård. Förbättra situationen för familjerna och skapa gynnsamma förutsättningar för barnets utveckling och framtida skolstart. Piloten har ännu inte slutrapporterats.
- **Barn HLR i barnhälsovården, Hälso- och specialistvård för barn och unga.** Skapa en struktur i syfte att erbjuda alla förstagångsföräldrar i Västra Götaland utbildning i hjärt- och lungräddning för barn under barnets första fyra månader. Piloten har överlämnats till primärvårdsrådet och samordningsråd primärvård för vidare beslut.
- **GoFaR, Regionhälsan.** Utveckla metoden fysisk aktivitet på recept för elevhälsa/skola som förebyggande, åtgärdande insats. Målgrupp är elever från förskoleklass upp till årskurs 9 som

är otillräckligt aktiva med ohälsa eller risk för ohälsa, där hälsotillståndet kan förbättras av fysisk aktivitet. Piloten vidareutvecklas inom ramen för Centrum för fysisk aktivitet.

- **Tidiga insatser för barn och familjer i Härryda kommun.** Pröva samverkansmodell mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Syftet är att öka trivsel och närvaro i skolan och uppnå fullföljd skolgång. Öka kunskapen och förståelsen hos pedagoger vad gäller bekymmer hos barn och familj, samt ge verktyg för att stötta barnet/den unge och dess vårdnadshavare. Piloten har avslutats utan breddning.